Opdrachtgever: College van Burgemeester en Wethouders
Opdrachtnemer: Managementteam

Opdrachtformulering
Tijdens de raadsvergadering van 2 juli 2024 heeft de raad de motie ‘Meerjarig inzicht Financiële bandbreedte 2025-2030’ aangenomen. Daarin heeft de Raad het college van B&W verzocht om meer inzicht te geven in de meerjarige financiële bandbreedte. Ook schetst de Raad het belang van de gemeentelijke financiële positie. In dat kader bereidt de gemeente zich voor op de komende raadsperiode. Hiervoor is het noodzakelijk om een structurele meerjarige sluitende begroting op te leveren. Gelet op de komende ambities en de grilligheid van onze inkomsten via de rijksoverheid is het gewenst om alle mogelijke maatregelen daartoe via een analyse in beeld te brengen. Deze analyse wordt in het Q2 van 2026 aan de gemeenteraad aangeboden. Aan de hand van deze analyse kan de gemeenteraad en college van B&W maatregelen treffen richting de begroting 2027 en verder, die zorgen voor een structurele meerjarige sluitende begroting. De bestuursopdracht past in de traditie van robuust financieel beleid in de gemeente Nederweert, door tijdig inzicht te bieden en voor te bereiden op de volgende raadsperiode.

Onderbouwing van de bestuursopdracht financiën
1. **Noodzaak van structureel begrotingsevenwicht**:
   De vooruitzichten van onze financiële situatie vereisen een fundamentele analyse om te blijven voldoen aan de wettelijke eisen van een sluitende begroting en om financiële risico’s te beperken. Een duurzaam begrotingssaldo biedt stabiliteit, waarbij ambities en middelen in evenwicht zijn.
2. **Urgentie van de bestuursopdracht financiën**:
   Door tijdig te starten (september 2025) en een duidelijke opleverdatum (Q2 2026) te hanteren, wordt voldoende ruimte gecreëerd voor een gedegen voorbereiding en zorgvuldige besluitvorming in de volgende raadsperiode.
3. **Externe expertise en interne betrokkenheid**:
   De inzet van externe ondersteuning waarborgt een objectieve en professionele aanpak. Tegelijkertijd is de betrokkenheid van vakteams en het managementteam essentieel voor een realistische uitvoering.
4. **Draagvlak en bestuurlijke verankering**:
   Door de budgetvraag omtrent de bestuursopdracht financiën te behandelen in berap 1-2025 inclusief bestuurlijke aankondiging, wordt het proces bestuurlijk verankerd en ontstaat er breed draagvlak binnen de organisatie en het bestuur. De bestuursopdracht financiën wordt via een separaat raadsvoorstel aangeboden aan de Raad.

Met de bestuursopdracht financiën wordt een solide basis gelegd voor een financieel gezonde toekomst.

Doel en resultaat
Het College van Burgemeester en Wethouders draagt het managementteam op om meer inzicht te verschaffen in de gemeentelijke meerjarenbegroting, met als doel het verbeteren van het structureel begrotingsevenwicht en het realiseren van een duurzaam meerjarig begrotingssaldo. Dit draagt bij aan een duurzaam financieel beleid, een robuust meerjarig begrotingssaldo en aan de financiële positie in de volgende raadsperiode.
De uitvoering van deze bestuursopdracht financiën start op 1 september 2025 en bestaat uit een analyse. De analyse wordt aangeboden aan de raad, waar oordeelsvorming over plaatsvindt door de gemeenteraad.

Randvoorwaarden
Om de bestuursopdracht financiën te realiseren, worden de volgende randvoorwaarden gehanteerd:

1. **Meerjarig en duurzaam begrotingssaldo**: Het begrotingssaldo dient in overeenstemming te zijn met het wettelijk voorgeschreven begrotingsevenwicht.
2. **Geen structurele inzet van de algemene reserve**: De algemene reserve wordt niet structureel ingezet om het meerjarige begrotingssaldo sluitend te maken.
3. **De analyse omvat een inventarisatie van maatregelen die als volgt worden gecategoriseerd**:
    A. Opschonen: aframen budgetten waar structurele onder uitputting uit blijkt.
    B. Besparen: gemeentelijke uitgaven beperken waarbij met minder middelen hetzelfde resultaat wordt bereikt.
    C. Bezuinigen: gemeentelijke uitgaven beperken waarbij resultaat inhoudelijk wijzigt.
    D. Prioriteren: onderscheid maken tussen wettelijke en niet-wettelijke taken, waarbij bestuurlijke ambities bijgesteld kunnen worden.
    Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met noodzakelijke kwaliteit bij uitvoering van taken.
    E. Meer inkomsten genereren zoals bijvoorbeeld subsidieverwerving of lastenverzwaring voor inwoners.
4. **Best practices worden betrokken in de analyse**: In gemeenteland is sinds jaren sprake van toenemende druk op de financiële situatie. In de analyse zullen methodieken en maatregelen betrokken worden, waar andere gemeenten elders in het land ervaring mee hebben.
5. **Externe ondersteuning**: Er wordt externe ondersteuning ingezet om het plan van aanpak op te stellen en de analyse uit te voeren.
6. **Inzet interne organisatie**: Vakteams, teamleiders en het managementteam leveren een actieve bijdrage aan het onderzoek en de voorbereiding.
7. **De bestuursopdracht financiën krijgt een titel:** Bijvoorbeeld ‘Gemeente Nederweert financieel in balans’’.
8. **Alle begrotingsprogramma’s worden onderzocht**: zonder taboes en zonder beleidsvelden uit te sluiten. Dit geldt voor zowel de uitgaven als de inkomsten (denk aan doeluitkeringen, specifieke uitkeringen).
9. **Onderscheid tussen beïnvloedbare en niet beïnvloedbare budgetten:** Bij die laatste categorie, vaak wettelijk verplichte zaken, beziet het College ook de mogelijkheden om te komen tot aanpassingen zonder daarbij de wet over het hoofd te zien.
10. **Korte termijn en lange termijn:** De maatregelen leiden tot korte termijn voorstellen (haalbaar voor begroting 2027) en middellange termijnvoorstellen (haalbaar later in de tijd).
11. **Bestuursopdracht onverminderd doorzetten:** Ongeacht in welke mate de aankomende circulaires in financiële zin meevallen, zal de bestuursopdracht financiën uitgevoerd worden.

Rol College

1. Het College stelt de bestuursopdracht vast in mei 2025.
2. De bestuursopdracht wordt als agendapunt voor de raadsvergadering 1 juli 2025 ingebracht.
3. Het College stelt het plan van aanpak vast, dat door een extern bureau wordt opgeleverd in september 2025.
4. Tussentijds bespreekt het College als collectief maandelijks een statusupdate over de voortgang van de bestuursopdracht.
5. Voorafgaand aan het eindproduct vindt een College+ plaats over de voortgang van de bestuursopdracht.
6. Het College stelt vast dat aan de bestuursopdracht financiën is voldaan.

Rol Raad
De gemeenteraad heeft het budgetrecht en neemt vanuit die hoedanigheid het separaat besluit over de bestuursopdracht financiën in de vergadering van 1 juli 2025. Niet alleen voor draagvlak en betrokkenheid bij het proces, maar ook vanwege de controlerende taak. Het College levert de analyse op aan de raad in Q2 van 2026. Het is aan de raad om uiteindelijk een integrale afweging te maken. In het nog op te stellen plan van aanpak wordt het proces geschetst over de wijze waarop dit leidt tot een uitwerking in de begroting 2027 en verder.